

Uvodnik

Tko mari za Povjerenstvo još...

Proračun za 2004. godinu, kojim nije predviđena stavka za financiranje Povjerenstva za utvrđivanje sukoba interesa, sugerira da je to tijelo osnovano isključivo zato da bi državni dužnosnici mogli primati plaće ne kršeći zakon, a sada je, bar što se tiče Vlade i zastupnika koji su odbili amandman o njegovu financiranju, postalo nepotrebno

Zakon o sprječavanju sukoba interesa trebao je točno definirati pravila i tako omogućiti dužnicima da što uspješnije obavljaju posao koji su im birači povjerali te ih uvjeriti da će državnim resursima upravljati odgovorno i djelotvorno i to isključivo za opće dobro. Prije njegova donošenja prošlog listopada u Hrvatskoj, nije se tako često postavljalo pitanje sukoba interesa, pa je bilo neprilično očekivati da će se tim jednim aktom pokrpati sve rupe. Upravo zato Zakon je predvidio osnivanje Povjerenstva za utvrđivanje sukoba interesa, kao tijela koje je trebalo procijeniti granične slučajeve i pomoći što preciznijem definiranju pravila. No, očito, nisu svi tako doživjeli povjerenstvo. Mediji su posvetili veliki prostor procesu izbora saborskog povjerenstva, počevši od špekulacija o imenima pa do praćenja procesa izbora. Natezanje oko izbora članova povjerenstva vjerno ilustrira kako su pripadnici političkih stranaka shvatili Povjerenstvo: kao još jedan poligon za odmjeravanje političke snage.

No, proračun za 2004. godinu bacio je novo svjetlo na percepciju Povjerenstva kod vlasti. Djelovanje neovisnog povjerenstva koje bi trebalo ocjenjivati jesu li visoki državni dužnosnici u sukobu interesa ili ne, financirat će se iz tekuće pričuve, pojasnila je Vlada i odbila amandman koji je trebao osigurati proračunsku stavku za rad tijela od kojeg građani ove zemlje zaista mnogo očekuju. Inače, financiranje iz proračunske pričuve funkcionira po sistemu džeparca – dakle, kad će Povjerenstvu zatrebati novac, treba se samo obratiti Vladi, a onda će se vidjeti hoće li i koliko sredstava biti dodjeljeno. Na taj način je rad povjerenstva izravno postao ovisan o nečijoj dobroj volji, a samim time je dovedena u pitanje i njegova objektivnost. Na koji način će se osigurati financiranje utvrđivanja točnosti podataka u prijavama o navodnom sukobu interesa za pojedine dužnosnike? Hoće li povjerenstvo morati za svaki od prijavljenih slučajeva tražiti sredstva ili će morati čekati da se skupi «kritična masa» pa da iz proračuna nešto kapne?

Nemoguće se oteti dojmu da se povjerenstvo osnivalo isključivo zato da bi državni dužnosnici imali kome predati svoje imovinske kartice i na taj način primati svoje plaće ne kršeći zakon. Sada, nakon što je taj cilj postignut, može se steći dojam da je, bar što se tiče Vlade i zastupnika koji su odbili amandman o financiranju Povjerenstva, to tijelo postalo nepotrebno.

Predsjednik TIH-a
Zorislav Antun Petrović

Pravo na pristup informacijama

Stranim iskustvima do boljih rješenja

U organizaciji TIH-a i podršku Američke odvjetničke komore hrvatski i inozemni stručnjaci su razmijenili iskustva o regulaciji prava građana na pristup informacijama u zemljama regije kako bi se što kvalitetnije pripremili izmjene hrvatskog Zakona

Međunarodni skup “Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o pravu na pristup informacija - mehanizmi pravne zaštite” okupio je 27. i 28. veljače sudionike iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovačke, Bugarske, Srbije, Rumunjske i SAD-a. Osim o prijedlozima izmjena hrvatskog Zakona o pravu na pristup informacijama, kojeg je Sabor usvojio u listopadu prošle godine, a počeo se primjenjivati od 1. veljače, hrvatski i inozemni stručnjaci razgovarali su o iskustvima ostalih tranzicijskih zemalja u donosenju i primjeni takvog zakona.

Na skupu je upozoreno da je hrvatski zakon donesen u samo jednom čitanju, zbog čega je koalicija 17 nevladinih udruga «Javnost ima pravo znati», koje su i potaknule njegovo donošenje, odmah nakon njegova usvajanja upozorila na nedostatke. Kako je istaknuto na otvaranju skupa, njegova glavna svrha je, uz raspravu o amandmanima, bilo istraživanje konkretnih mogućnosti korištenja postojećeg zakona, donesenog zajedno s cijelim valom drugih zakona u procesu usklađivanja hrvatskog s europskim zakonodavstvom i pokretanje sustava pravne zaštite.

Pored rasprave o iskustvima u provedbi Zakona o pristupu informacijama u drugim tranzicijskim zemljama na skupu je predstavljen i hrvatski zakon, najznačajniji amandmani koje će koalicija «Javnost ima pravo znati» uputiti u proceduru te način reguliranja pristupa informacijama u okviru Vijeća Europe.

zap

Novi članovi, novi projekti, nove aktivnosti

Podneseno je izvješće o radu u 2003., predstavljeno preliminarno financijsko izvješće, rezultati revizije poslovanja u 2002., raspravljalo se o etičkom kodeksu, najavili novi projekti...

Izvještajna skupština Transparency Internationala Hrvatska održana je 18. veljače uz nazočnost 12 od ukupno 31 člana, tako će sve odluke morati biti potvrđene na idućoj skupštini, najavljenom za lipanj.

Ana Milovčić je izložila preelimirano financijsko izvješće, koje će se usvojiti tek nakon što računovodstvo napravi bilancu za 2003. godinu. Bilanca će se poslati članovima elektroničkom poštom kako bi je mogli proučiti prije sljedeće Skupštine.

Raspravljalo se i o prijedlogu Etičkog kodeksa, koji je ocijenjen nedovoljno dobrim, te su nazočni članovi izložili svoje komentare za unaprijeđenje postojećeg prijedloga. Prijedlogu se zamjeraju duljina, pravno nomotehnička neusklađenost kao i nedovoljno dobra forma. Dogovoreno je da Nenad Starc, Višnja Ljubičić i Ivan Hromatko pošalju u što skorijem roku Ani Milovčić svoje komentare i prijedloge kako bi se konačan tekst Etičkog kodeksa mogao usvojiti na sljedećoj skupštini. U ovoj inicijativi mogu sudjelovati i drugi članovi TI Hrvatska.

Davor Banović podnio je revizijsko izvješće o financijskom poslovanju udruge TI Hrvatska u 2002. godini. Izvješće je svim članovima bilo poslano elektroničkom poštom na uvid, te je objavljeno na Internet stranicama Udruge. Revizor Banović ocijenio je da je Udruga napravila velike pomake u sređivanju svog poslovanja u odnosu na ranije razdoblje.

Status neformalnih članova stekli su: Višnja Ljubičić, Višnja Bojanić, Jasna Galjer, Milko Križanović, Ivan Hromatko i Bojan Rebselj. Njihovo primanje u formalno članstvo će se izglasati na idućoj skupštini, kada će biti kvorum.

Najavljujući aktivnosti u ovoj godini Zorislav Antun Petrović je istaknuo seriju predavanja o Zakonu o pravu na pristup informacijama po županijskim središtima, te da će se nastojati slična inicijativa pokrenuti i kako bi se lokalne dužnosnike upoznao s njihovim obvezama koje proizilaze iz Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Josip Kregar je najavio pokretanje inicijative za osnivanje Antikorupcijskog vijeća.

am-zap

Kronologija zbivanja u Transparency International Hrvatska tijekom 2003. godine

Projekti, natječaji, predavanja, zakoni...

Siječanj 2003

Početkom mjeseca Benjamin Cerovac, koji je do tada obnašao dužnost izvršnog direktora TI Hrvatska, dao je ostavku i udruga je neposredno nakon toga otvorila natječaj za radno mjesto izvršnog direktora. U periodu do dolaska novog izvršnog direktora dnevne operacije udruge obavljala je pomoćnica izvršnog direktora Jelena Novaković. U tom razdoblju, Udruga je obavila nužne administracijske poslove vezane uz donošenje novog rješenja da udrugu zastupa predsjednik Zorislav Antun Petrović, izabran na godišnjoj skupštini TIH koja se održala 18. prosinca, 2002, te promjenu potpisnih kartona kao i arhiviranje dokumentacije rada udruge tijekom 2002. godine. U mjesecu siječnju stigla je prva tranša novca za regionalni projekt "Povećana odgovornost u zemljama Zapadnog Balkana" kojeg zajednički provode TI Hrvatska, TI Bosna i Hercegovina, TI Srbija i TI Makedonija.

Veljača 2003

Natječaj za mjesto izvršnog direktora udruge završio je 20. veljače, izborom Ane Milovčić na to radno mjesto. Ana Milovčić je izabrana na mjesto izvršne direktorice među 67 kandidata koji su aplicirali na ovaj posao preko natječaja koji je bio objavljen na stranicama www.moj-posao.net. Ana Milovčić počela je raditi 22. veljače, a prijavljena je od 1. ožujka 2003. godine te je s njom potpisan ugovor na 18 mjeseci.

Ožujak 2003

Udruga je donijela odluku o započinjanju projekta Otvorena linija – besplatni antikorupcijski telefon za pritužbe građana. Jelena Novaković izradila je priručnik za volontere, a Zorislav Antun Petrović i Ana Milovčić započeli su medijsku kampanju. TI Hrvatska je bila suorganizator seminara Pravo na informaciju u Jugoistočnoj Europi koji su u Zagrebu organizirali, Freedom of Information/Expression Program Instituta Otvoreno društvo - Budimpešta i Hrvatski helsinški odbor.

Zbog radova u zgradi, TI Hrvatska je morala iseliti iz svojih prostorija i mjesec dana boraviti u alternativnom prostoru: predsooblju udruge UDD. Rad u tom prostoru je bio otežan zbog nemogućnosti korištenja više od jedne telefonske linije kao i ostalih sredstava za rad koji su u tom vremenu bili dislocirani.

Izaslanstvo TI Hrvatska održalo je sastanak sa tadašnjim ministrom zdravstva Androm Vlahušićem zbog moguće suradnje na projektu suzbijanja korupcije u zdravstvu. Krajem ožujka TI Hrvatska dobila je drugu tranšu novca od finškog projekta.

Travanj 2003

Udruga je smještena u prostoriju na drugom katu Hrvatske matice iseljenika (prostorija 22/a) od oko 25 metara kvadratnih. Organiziran je trening za volontere u projektu Otvorene linije koji se održao krajem mjeseca u HND-u nakon okruglog stola "Borba protiv korupcije na lokalnoj razini", kojeg je također organizirala naša udruga. Ova dva događaja bila su popraćena u gotovo svim medijima u državi.

TI Hrvatska je za projekt Otvorene linija dobila medijsko pokroviteljstvo Hrvatskog katoličkog radija, Monitor web-portala, Dubrovnik web-portala, te Varaždinskih vijesti.

Tijekom travnja udruga je napravila pitanja za veliko istraživanje javnog mnijenja o korupciji te angažirala GFK – agenciju za ispitivanje tržišta. Krajem travnja udruga je poslala zahtjev Gradskom uredu za gospodarenje imovinom za dodjelu prostora TI Hrvatska na korištenje. Članovi TI Hrvatska završili su rad na brošuri "Novac u politici – prijedlozi na financiranje političkih stranaka i kampanja". Udruga je izradila Etički kodeks koji je dan članovima UO na razmatranje i podjeljen svim članovima TIH na polugodišnjoj izvještajnoj skupštini udruge. TI Hrvatska predstavila je svoje aktivnosti i pojedine projekte studentima Pravnog fakulteta u Zagrebu.

Svibanj 2003

TI Hrvatska realizira terensko istraživanje na 1000 ispitanika o korupciji, sukobu interesa i regulaciji prava na slobodan pristup informacijama. Jelena Novaković odlazi sa mjesta pomoćnice početkom svibnja, a krajem mjeseca u udrugu dolazi Ina Vojvodić, volonterka na Otvorenoj liniji, na mjesto asistentice projekta Otvorena linija. TI Hrvatska je sudjelovala na OECD-ovoj konferenciji o sukobu interesa predstavila svoj rad na izradi nacrtu zakona o sprječavanju sukoba interesa.

Članovi TI Hrvatska izradili su prijedlog zakona o slobodnom pristupu informacijama koji je predstavljen na HHO-ovom okruglom stolu o istoj temi.

Izaslanstvo TI Hrvatska sudjelovalo je u Seoulu na godišnjoj skupštini TI-ja, te na svjetskoj antikorupcijskoj konferenciji.

Lipanj 2003

TI Hrvatska je započela medijsku kampanju za promoviranje rezultata svog istraživanja.

TI Hrvatska započinje suradnju s Američkom odvjetničkom komorom – pravna inicijativa za srednju i istočnu Europu (ABA CEELI) na projektu slobodnog pristupa informacijama.

Srpanj 2003

Na polugodišnjoj skupštini 9.07. primljeno je sedam novih članova i usvojeno je polugodišnje financijsko i narativno izvješće o radu udruge.

Izaslanstvo TI Hrvatska posjetilo je predsjednika RH Stjepana Mesića i prezentiralo mu rezultate svibanjskog istraživanja. Predsjednik Mesić dao je potpunu potporu radu udruge, te je pozdravio inicijativu organizacije otvorene rasprave između građana, odlučujućih ljudi u zdravstvenom sektoru, te ljudi iz pravosuđa jer su te dvije grane ocijenjene od strane građana kao najkorumpiranije.

Kolovoz 2003

Krajem kolovoza članovi TI Hrvatska pokrenuta je izrada projektne dokumentacije za ALAC projekt koji je apliciran kod Europske komisije, i održan u Berlinu sastanak s predstavnicima drugih nacionalnih ogranaka obuhvaćenih ovim projektnim prijedlogom: Bosna i Hercegovina, Rumunjska, Makedonija.

U kolovozu je TI Hrvatska podnijela financijsko i narativno izvješće za prvu godinu finskog projekta odgovornim osobama u središnjici za ovaj projekt: Sara Morante i Kate Sturgess. Izvješća su prihvaćena.

Rujan 2003

U Ohridu je održan sastanak partnera u regionalnom projektu "Povećana odgovornost u zemljama Zapadnog Balkana" sa donatorima i članovima TI središnjice kako bi se evaluirala prva godina rada na projektu.

Svi nacionalni ogranci TI-ja podnijeli su narativno i financijsko izvješće, definirali smjernice rada druge projektne godine i predložili budžete za nadolazeće razdoblje.

Prezentiran je rad TI Hrvatska tijekom prve godine, posebno naglasivši napore koje su članovi uložili u lobiranje za usvajanje zakona o sprječavanju sukoba interesa, te izrade prijedloga zakona kojim se regulira slobodan pristup informacijama. Objasnjeni su razlozi kašnjenja nekih programskih aktivnosti, u velikom dijelu vezani za odlazak bivšeg izvršnog direktora, vrijeme utrošeno na pronalazak novog izvršnog direktora i osposobljavanje ureda za rad. Donatori su ocijenili ostvarenja TI Hrvatska zadovoljavajućima, te su prihvatili narativno izvješće. Prezentiran je plan aktivnosti za sljedeću programsku godinu koji je preliminarno dogovoren sa Sekretarijatom i drugim partnerima u projektu pošto je druga godina vezana najvećim dijelom za regionalne inicijative poput zajedničkih radionica, organiziranja treninga i izdavanja publikacija. Plan aktivnosti za sljedeću godinu TI Hrvatska, kao i plan aktivnosti svih drugih nacionalnih podružnica, je usvojen.

Listopad 2003

TI Hrvatska organizirala je međunarodnu konferenciju "Regulacija prava na slobodan pristup informacijama" u Zagrebu koje je okupila 30-tak sudionika.

Iz tiska je izašla brošura "Politika i novac" i promovirana u Zagrebu i Karlovcu. Objavljen je indeks percepcije korupcije za 2003. godinu. TI Hrvatska je organizirala okrugli stol u Varaždinu o pravu na pristup informacijama.

Predstavnici TI Hrvatska prezentirali su premijeru Ivici Račanu svibanjsko istraživanje i lobirali za donošenje zakona o pristupu informacijama. Hrvatski sabor je usvojio Zakon o sprječavanju sukoba interesa i Zakon o pravu na pristup informacijama.

Studeni 2003

TI Hrvatska je organizirala dvodnevni okrugli stol u Puli na temu regulacija prava na pristup informacijama. Krajem mjeseca organizirana je regionalna radionica istraživačkog novinarstva o sukobu interesa i korupciji. Ova radionica okupila je 20-tak novinara iz regije.

Provedena je revizija poslovanja udruge za 2002. godinu.

Prosinac 2003

TI Hrvatska je organizirala predstavljanje Zakona o pravu na pristup informacijama u Osijeku povodom obilježavanja dana ljudskih prava.

TI Hrvatska započela je rad na projektu "Informatičko-računalska tehnologija kao pomoć siromašnima" kojeg financira DFID.

am

TI HRVATSKA zajedno sa nacionalnim ograncima TI-ja iz Nigerije, Pakistana, Meksika, organizacijom Oneworld South Asia i Udrugom za demokratsko društvo započinje novi projekt

Nove tehnologije kao pomoć u suzbijanju korupcije koja najviše pogađa siromašne građane

TI Hrvatska zajedno sa partnerskim organizacijama započinje projekt "Poboljšanje transparentnosti, kvalitete i djelotvornosti usluga javne uprave za siromašne i nepriviligirane građane korištenjem suvremenih tehnologija" u trajanju od 18 mjeseci. Ovaj projekt financira Britanske vlade - odjel za međunarodni razvoj, a uz TI Hrvatsku, Pakistan, Nigeriju i Meksiko u projektu sudjeluje i međunarodna organizacija OneWorld Asia

Transparency International Hrvatska je od 5. – do 8. veljače bio domaćin međunarodne radionice koja je definirala akcijski plan projekta "Poboljšanje transparentnosti, kvalitete i djelotvornosti usluga javne uprave za siromašne i nepriviligirane građane, korištenjem suvremenih tehnologija" kojeg zajednički provode TI Hrvatska, Udruga za demokratsko društvo, TI Nigerija, TI Pakistan, TI Meksiko i Oneworld Asia pod pokroviteljstvom Britanske vlade. Trodnevni rad rezultirao je donošenjem obvezujućih smjernica za uspješno razvijanje ovog projekta kao i preporuke kakva će se tehnologija implementirati u pojedinoj državi kako bi se dobili što bolji rezultati istraživanja.

Usprkos velikim ulaganjima, javne usluge u zemljama u razvoju, te u tranzicijskim zemljama smatraju se nezadovoljavajućim i dotrajanim. Čini se kako takvo stanje najviše pogađa siromašne i nepriviligirane članove našeg društva. Prije svega kvalitetna usluga kod takvih slojeva društva izostaje zbog financijskih, političkih i socijalnih barijera. Tome moramo dodati nepostojanje učinkovitih mehanizama pritužbi na javnu upravu, te nepostojanje tzv. feedback mehanizma javne uprave.

Siromašni i nepriviligirani slojevi društva posebno su ranjivi jer oni u potpunosti zavise od usluga koje im pruža država kao što su npr. zdravstvene usluge ili školstvo. Siromašni nemaju mogućnosti pronalaženja alternativnog načina liječenja ili školovanja kao što je to sa bogatijim građanima koji sebi mogu priuštiti privatno liječenje ili privatno obrazovanje.

U zemljama koje sudjeluju u ovom projektu često se susrećemo sa činjenicom da su siromašni građani nedovoljno informirani o svojim pravima i o načinu kako ta prava ostvarivati. Ovaj projekt pretpostavlja istraživanje kako suvremene tehnologije mogu pomoći takvim građanima, a pojam suvremenih tehnologija nije usko vezan za Internet tehnologije, već pod njim podrazumijevamo i pomoć putem telefona, korištenje elektronskih medija (radio, televizija), korištenje dokumentarnog filma kao jednog od medija, te naravno korištenje elektroničke pošte i ostalih komunikacijskih tehnologija koje se vezuju za Internet.

Zbog činjenice da su siromašni slojevi društva često marginalizirani i izostavljeni iz procesa utjecanja na donošenje odluka koje se tiču i njih samih, predmnijevamo kako će ovaj projekt imati pozitivne društveno-ekonomske učinke jer će građanima pomoći da dobiju bolji uvid u vladine programe i projekte za poboljšavanje života, te će im dati mogućnost utjecaja na poboljšanje usluga javne uprave.

am

Uredništvo:

Glavni urednik: Zorislav Antun Petrović
Izvršni direktor: Ana Milovčić
Art direktor: Ivo Rezo

Kontakti: tel. 01/611 3263
 fax. 01/613 0064

Adresa: Trg S. Radića 3
 10 000 Zagreb

www.transparency.hr

Bilten izlazi uz potporu Ministarstva vanjskih poslova Finske